

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

INSTRUKCJA GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII

Nr GIWpr.0200.1.1.2021
z dnia 02 marca 2021 r.

**w sprawie podejmowania odpowiednich środków
w przypadku wykrycia włośni u zwierząt hodowlanych
lub dzikich na terenie Polski - plan interwencyjny**

Spis treści:

1.	Wstęp.....	2
2.	Akty prawne.....	3
3.	Identyfikowalność zarażonych tusz i ich części zawierających tkankę mięśniową.....	5
3.1.	Tusze.....	5
3.2.	Mięso.....	5
4.	Środki postępowania z zarażonymi tuszami i ich częściami.....	5
4.1.	Rozbiór tusz	5
4.2.	Zatrzymywanie części tusz przeznaczonych do spożycia przez ludzi.....	7
4.3.	Uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego	7
5.	Poszukiwanie źródeł zarażenia i jego rozprzestrzeniania się w środowisku	7
5.1.	Zadania Inspekcji Weterynaryjnej.....	8
5.2.	Postępowanie wyjaśniające	9
6.	Wszelkie środki, które należy podjąć na poziomie konsumenta.....	10
7.	Określenie występujących gatunków włośni.....	10
8.	Postanowienie końcowe.....	10

Niniejsza instrukcja została wydana na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018r. poz. 1557 z późn. zm.).

Celem instrukcji jest określenie sposobu postępowania organów Inspekcji Weterynaryjnej w przypadku wykrycia włośni u zwierząt gospodarskich wrażliwych na zarażenia włośniem lub dzikich mięsożernych pozyskanych na terenie Polski w zakresie:

- 1) identyfikowania tusz i ich części, w których stwierdzono włośnię;
- 2) trybu postępowania z tuszami i ich częściami, w których stwierdzono włośnię;
- 3) poszukiwania źródeł zarażenia i jego rozprzestrzeniania się wśród zwierząt wrażliwych na zarażenie się włośnicą;
- 4) określenia występujących gatunków włośni.

Stosowanie niniejszej instrukcji, jako aktu prawa wewnętrznego, nie może prowadzić do naruszenia tych przepisów. Na przepisy niniejszej instrukcji nie można powoływać się przy rozstrzyganiu o prawach i obowiązkach podmiotów nadzorowanych, gdyż nie jest ona dla nich wiążąca.

1. Wstęp

Włośnica jest chorobą odzwierzęcą o zróżnicowanym przebiegu, trudnej diagnostyce i leczeniu. Czynnikiem chorobotwórczym są żywe larwy włośni *Trichinella* spp. obecne w tkance mięśniowej. Przyczyną zachorowania jest spożycie mięsa lub produktów mięsnych, pochodzących od zwierząt zarażonych, których mięso zawierało żywe larwy włośni. W Polsce odsetek świń zarażonych włośniami wynosi średnio 0,00017, jednak w środowisku zwierząt dzikich zarażenia włośniami spotykane są znacznie częściej. U dzików, uważanych obecnie za główne źródło zarażenia dla ludzi, ekstensywność inwazji wynosi 0,34%.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wykrycie włośni u zwierząt gospodarskich wymaga wdrożenia postępowania wyjaśniającego mającego na celu identyfikację źródła tej zoonozy. Celem postępowania wyjaśniającego i dalszych działań jest identyfikacja źródła włośnicy, jego eliminacja lub ograniczenie kontaktu z odzwierzęcym czynnikiem chorobotwórczym.

Mając na uwadze skalę produkcji świń w Polsce systematycznie prowadzony jest monitoring wektorów w środowisku sylwatyicznym w ramach programu wieloletniego "Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego".

Organami Inspekcji Weterynaryjnej są:

- 1) Główny Lekarz Weterynarii (GLW) – centralny organ administracji rządowej, który wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Weterynarii;
- 2) Wojewódzki Lekarz Weterynarii (WLW) – organ administracji rządowej, właściwy na terenie danego województwa, który wykonuje swoje zadania przy pomocy Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii;
- 3) Powiatowy Lekarz Weterynarii (PLW) – organ administracji rządowej, właściwy na terenie powiatu lub kilku powiatów, wykonujący swoje zadania przy pomocy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii;
- 4) Graniczny Lekarz Weterynarii – organ administracji rządowej, właściwy dla danego przejścia granicznego lub przejść granicznych, wykonujący swoje zadania przy pomocy Granicznego Inspektoratu Weterynarii.

Ww. organy Inspekcji Weterynaryjnej wykonują ustawowe zadania Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie swoich kompetencji.

W przypadku stwierdzenia zagrożeń związanych z wytwarzaniem i wprowadzaniem na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego oraz żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, znajdujące się w rolniczym handlu detalicznym, jak również w przypadku likwidacji zagrożenia, jeżeli zachodzi konieczność, organy Inspekcji Weterynaryjnej współpracują z odpowiednimi organami kontrolnymi podległymi Ministrowi Zdrowia – Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz Ministrowi Finansów – Służba Celna - Skarbowa oraz innymi służbami.

Za weterynaryjną diagnostykę laboratoryjną odpowiadają laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

2. Akty prawne

Niniejsza instrukcja została opracowana zgodnie z poniższymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego:

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/ 74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE

- i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG;
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r., ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.4.2004, str. 14-74, z późn. zm.);
 - 3) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1557 z późn. zm.);
 - 4) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 z późn. zm.);
 - 5) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1375 z dnia 10 sierpnia 2015 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośni (*Trichinella*) w mięsie (Dz. Urz. UE L 212 z 11.8.2015, str. 7-34 z późn. zm.¹);
 - 6) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe z dnia 25 listopada 2005 r. (Dz.U. Nr 242, poz. 2045 z późn. zm.);
 - 7) ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59),
 - 8) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta (Dz. U. z 2013 r. poz. 160).

¹ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/1478 z dnia 14 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1375 w odniesieniu do pobierania próbek, metody referencyjnej służącej do wykrywania i warunków przywozu związanych z kontrolą włośnia (*Trichinella*)

3. Identyfikowalność zarażonych tusz i ich części zawierających tkankę mięśniową.

3.1. Tusze:

Tusze identyfikuje się w rzeźni lub zakładzie obróbki dziczyzny za pomocą kolejnego numeru ubojowego. Tusze muszą być identyfikowalne w sposób umożliwiający określenie ich pochodzenia do czasu otrzymania wyniku badania w kierunku włośni, aby można było przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w gospodarstwie, jeśli wynik będzie pozytywny. Tusze zwierząt dzikich muszą być dodatkowo identyfikowalne w sposób umożliwiający określenie miejsca pochodzenia zwierzęcia (numer łowiska) oraz danych właściciela tuszy.

3.2. Mięso:

1. Za identyfikowalność produktów odpowiedzialne są przedsiębiorstwa sektora spożywczego.
2. Kierownik laboratorium powinien:
 - 1) opisać sposób zapewnienia identyfikowalności próbek w laboratorium, od momentu ich przyjęcia w laboratorium po proces zarządzania wynikami badania;
 - 2) zapewnić dowody w odniesieniu do identyfikacji, gromadzenia, indeksowania, dostępności, ewidencjonowania, przechowywania, utrzymywania i usuwania dokumentacji technicznej;
 - 3) przechować zapiski techniczne z badań, dokumentację osobową i kopie wszystkich sprawozdań z badań za dany okres - dokumentacja dotycząca każdego badania powinna obejmować dane osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie badania i sprawdzenie wyników;
 - 4) przedstawić dowody w postaci wiarygodnego dokumentu wykazującego powiązanie między tuszami, pobranymi próbkami, prowadzeniem badań i wynikami, jak również procedurami zarządzania wynikami dodatnimi zgodnie z rozdziałem II art. 7 „Plany interwencyjne” rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1375.

4. Środki postępowania z zarażonymi tuszami i ich częściami.

4.1. Rozbiór tusz

1. Próbkę z tusz świń, koni, dzików oraz innych, podatnych na zarażenie włośniem gatunków zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych i zwierząt dzikich pobierane są w rzeźniach lub zakładach obróbki dziczyzny w ramach badania poubojowego.

2. Próbkę pobiera się z każdej tuszy, a następnie bada się ją zgodnie z załącznikami I i III rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1375 w pracowni badania mięsa na obecność włośni, o której mowa w art. 24 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

3. Zgodnie z art. 2 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1375 przed otrzymaniem wyników badania na obecność włośni i pod warunkiem, że podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze gwarantuje pełną identyfikowalność, tusze świń domowych i koni mogą zostać pokrojone na maksymalnie sześć części w rzeźni lub zakładzie rozbioru, które są zakładem zintegrowanym.

4. Zgodnie z art. 3 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1375 na zasadzie odstępstwa od art. 2 ust. 3 i po zatwierdzeniu przez właściwy organ (PLW):

1) tusze świń domowych i koni mogą być rozbierane w zakładzie rozbioru stanowiącym część rzeźni lub od niej oddzielnym, o ile:

a) procedura została zatwierdzona przez właściwy organ (PLW);

b) miejscem przeznaczenia tuszy lub jej części jest nie więcej niż jeden zakład rozbioru;

c) zakład rozbioru znajduje się na terytorium Polski; oraz

d) w przypadku wyników dodatnich wszystkie części tuszy uznaje się za niezdatne do spożycia przez ludzi;

2) tusze pochodzące od świń domowych mogą być rozebrane na więcej części w zakładzie rozbioru na terenie rzeźni lub w zakładzie stanowiącym część rzeźni, pod warunkiem że:

a) procedura została zatwierdzona przez właściwy organ (PLW);

b) rozbiór mięsa ciepłego jest niezbędny do wytworzenia określonych produktów;

c) w przypadku wyników dodatnich wszystkie części tuszy uznaje się za niezdatne do spożycia przez ludzi.

5. Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/1375 tusze, o których mowa w art. 2 tego rozporządzenia, lub ich części, (tj.: tusze świń domowych, koni, dzików oraz innych, podatnych na zarażenie włośniem gatunków zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych i zwierząt dzikich) z wyłączeniem odstępstwa o którym mowa w art. 3 ust. 5, nie mogą opuścić terenu rzeźni, zanim nie okaże się, że wyniki badań na obecność włośni, którym je poddano, są negatywne.

6. W przypadku, w którym właściwy organ (PLW) oficjalnie zatwierdzi procedurę przestrzeganą w rzeźni, zapewniającą, że żadne części badanych tusz nie mogą opuścić terenu rzeźni, zanim nie okaże się, że wyniki ich badań na obecność włośni

są negatywne, lub w którym ma zastosowanie odstępstwo, o którym mowa w art. 3 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1375, można zastosować znak jakości zdrowotnej określony w art. 18 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2017/625, zanim będą dostępne wyniki badań na obecność włośni.

7. W przypadku dodatniego wyniku badania w kierunku włośni u świń, koni oraz zwierząt dzikich lub gdy nie jest możliwe określenie, które części należą do tej tuszy, całą sztukę lub całą partię elementów rozbiorowych należy uznać za niezdatną do spożycia przez ludzi i usunąć jako uboczny produkt pochodzenia zwierzęcego kategorii 2.

Mięso zwierząt zarażonych włośniem uznaje się za niezdatne do spożycia przez ludzi.

4.2. Zatrzymywanie części tusz przeznaczonych do spożycia przez ludzi

Urzędowy lekarz weterynarii (ULW) powinien mieć na uwadze, że tusze i części tusz, z których pobrano próbki do badania na obecność włośni, nie mogą opuścić rzeźni lub zakładu obróbki dziczyzny do momentu uzyskania negatywnego wyniku badania w kierunku włośni. W rzeźni lub zakładzie obróbki dziczyzny muszą być zatrzymane wszystkie części zwierząt przeznaczone do spożycia przez ludzi lub do żywienia zwierząt, zawierające tkankę mięśni poprzecznie prążkowanych.

4.3. Uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego

ULW powinien mieć na uwadze, że produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczone do spożycia przez ludzi i niezawierające mięśni poprzecznie prążkowanych mogą opuścić teren rzeźni zanim będą dostępne wyniki badań na obecność włośni, jednak PLW może zażądać przeprowadzenia takich badań przed wydaniem pozwolenia na opuszczenie terenu rzeźni.

ULW powinien także mieć na uwadze, że ww. uboczne produkty powinny być wysłane do unieszkodliwienia w zakładach sektora utylizacyjnego, stosujących odpowiednią metodę obróbki, gwarantującej zniszczenie włośni i ich larw (np. metodę sterylizacji ciśnieniowej).

5. Poszukiwanie źródeł zarażenia i jego rozprzestrzeniania się w środowisku

5.1. Zadania Inspekcji Weterynaryjnej

1. Jeżeli w badaniu rutynowym laboratorium stwierdza obecność włośni w mięsie, to ma obowiązek:

- 1) niezwłocznie powiadomić ULW w rzeźni lub zakładzie przetwórstwa dziczyzny gdzie wykonano badanie poubojowe oraz PLW właściwego dla miejsca pochodzenia zwierzęcia;
 - 2) przechować izolaty włośni i przekazać je właściwemu krajowemu laboratorium referencyjnemu (KLR) do dalszej identyfikacji;
 - 3) zabezpieczyć materiał z badań, stosując procedurę opisaną w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2015/1375 (płyn wytrawiający zawierający larwy należy zabezpieczyć alkoholem 90%, aby zapobiec dalszemu trawieniu larw i w konsekwencji uszkodzeniu ich, uniemożliwiającemu wykonanie dalszych badań; larwy znalezione w kolejnych badaniach również powinny być zabezpieczone; oprócz płynu wytrawiającego należy zabezpieczyć także próbki mięsa, z których wyizolowano larwy włośni);
 - 4) przesłać do KLR zabezpieczone próbki w celu wykonania badań genetycznych identyfikujących gatunek włośni oraz ich strukturę genetyczną, co pozwoli potwierdzić lub wykluczyć źródło zarażenia.
2. PLW właściwy dla miejsca pochodzenia zwierzęcia, po otrzymaniu zawiadomienia o stwierdzeniu na terenie powiatu wystąpienia włośnicy podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia włośnicy w stadzie, przeprowadzając postępowanie wyjaśniające.
3. PLW właściwy dla miejsca pochodzenia zwierzęcia, informuje WLW o podejrzeniu lub wystąpieniu włośnicy oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby, a WLW niezwłocznie przekazuje taką informację GLW. Ponadto PLW, właściwy dla miejsca pochodzenia zwierzęcia, przekazuje niezwłocznie:
- 1) sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii informacje o:
 - a) podejrzeniu lub stwierdzeniu wystąpienia włośnicy,
 - b) wygaszaniu ogniska włośnicy;
 - 2) państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu informację o wystąpieniu włośnicy.
4. W przypadku uzyskania dodatniego lub wątpliwego wyniku badania próbki zbiorczej należy pobrać z każdej tuszy próbki o masie 20 g. Próbki z 5 tusz po 20 g każdą należy traktować jako próbkę zbiorczą i poddać badaniu. W ten sposób powinny być przebadane próbki z 20 grup, po 5 tusz w każdej grupie. W przypadku wykrycia larw włośni w próbce zbiorczej od 5 tusz, od pojedynczych sztuk z grupy pozyskuje się dalsze 50 g próbki i każdą z nich poddaje się oddzielnemu badaniu z zastosowaniem metody z 50 g masą próbki.

5.2. Postępowanie wyjaśniające

PLW przeprowadza postępowanie wyjaśniające, które obejmuje szczegółowy wywiad w celu ustalenia lub wykluczenia inwazji włośnicy w stadzie.

Postępowanie powinno obejmować:

- 1) spis zwierząt w stadzie; za stado podejrzane, uważa się stado, z którego pochodziły świnie, w których tuszach stwierdzono obecność włośni;
- 2) ustalenie okresu (o ile to możliwe), w którym włośnica mogła rozwijać się w gospodarstwie przed podejrzeniem lub stwierdzeniem jej wystąpienia u zwierząt z gatunku wrażliwego;
- 3) ustalenie miejsca pochodzenia źródła włośnicy wraz z ustaleniem innych gospodarstw, w których zwierzęta z gatunku wrażliwego mogły zostać zakażone oraz sposobu żywienia zwierząt, rodzaju podawanej karmy oraz jej pochodzenie;
- 4) ustalenie: czy w sąsiedztwie nie znajdują się hodowle zwierząt futerkowych, wysypiska śmieci lub czy prowadzone są odstrzały dzikich zwierząt; w wielu przypadkach już na tym etapie może okazać się, że przyczyną inwazji włośnicy w gospodarstwie z hodowlą trzody jest np. skarmianie świń tuszkami z gospodarstw zwierząt futerkowych lub nielegalne skarmianie świń odpadkami po odstrzale dzików lub lisów;
- 5) ustalenie warunków w budynkach inwentarskich, szczególnie pod względem dostępu gryzoni, które mogą być wektorem tych pasożytów, np.: w większości gospodarstw, w których stwierdza się świnie zarażone włośniami, można zaobserwować obecność szczurów; z przedstawionych danych prevalencji włośnicy u szczurów w Polsce wynika, że gryzonie te mogą mieć bardzo duży wpływ na utrzymywanie się inwazji włośni w gospodarstwie trzody chlewnej; ponadto mogą one stanowić istotny wektor przenoszący pasożyta do okolicznych ferm lub do środowiska naturalnego; w celach diagnostycznych w gospodarstwach przeprowadza się akcje wyłapywania gryzoni, a schwyte gryzonie poddaje się badaniu na obecność włośni;
- 6) ustalenie dróg przemieszczania się ludzi, zwierząt i przedmiotów, które mogły być przyczyną szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt, do lub z gospodarstwa - w okresie, o którym mowa w pkt 2;
- 7) ustalenie stanu ilościowego produktów, w szczególności mięsa oraz pasz w miejscu, w którym wystąpiła choroba;
- 8) ustalenie czy w gospodarstwie doszło do przemieszczania się zwierząt narażonych na zarażenie włośnicą do innego gospodarstwa, czy prowadzony był ubój na użytek własny, czy dane gospodarstwo jest zarejestrowane np. do produkcji

żywności (możliwość zanieczyszczenia żywności), czy w gospodarstwie utrzymywane są inne gatunki zwierząt, które są wrażliwe na włośnię.

Prowadząc postępowanie wyjaśniające należy współpracować z KLR, które ma możliwość identyfikacji gatunku/populacji poprzez porównanie z bazą danych prowadzoną przez KLR w ramach działań referencyjnych. Analizuje i ustala potencjalne źródła i drogi zarażenia w oparciu o zgromadzone w bazie KLR dane.

6. Wszelkie środki, które należy podjąć na poziomie konsumenta

Zgodnie z § 6 pkt 2. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 160) w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta, w przypadku stwierdzenia w próbkach do badań pobranych od zwierząt obecności biologicznych czynników chorobotwórczych wywołujących chorobę włośnicy – powiatowy lekarz weterynarii informuje o tym niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili powzięcia tej informacji, właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

7. Określenie występujących gatunków włośni

Na terenie Polski stwierdzono występowanie 4 gatunków włośni, najczęściej są to *Trichinella spiralis*, nieco rzadziej *Trichinella britovi*, *Trichinella pseudospiralis* i *Trichinella nativa*. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratorium przesyła do KLR zabezpieczone próbki w celu wykonania badań genetycznych identyfikujących gatunek włośni oraz ich strukturę genetyczną, co pozwoli potwierdzić lub wykluczyć źródło zarażenia.

8. Postanowienie końcowe

Instrukcja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zatwierdził:

Bogdan Konopka
/podpisano elektronicznie/